Ч. 343 (13.542). Львів, четвер 28. грудня 1933. Оплата поштова заплачена готівкою. Рік LIV.

ДІЛО

ВИХОДИТЬ ЩОДНЯ РАНО

РЕДАКЦІЯ І АДМІНІСТРАЦІЯ: Львів, Ринок ч. 10, II. пов.
Конто почт. щадн. 143.322.
Адреса для телеграм: „Діло". Львів.
Головний Редактор приймає від 11—12 год. передполуднем.
Рукописів не звертається.

ПЕРЕДПЛАТА В КРАЮ: Місячно 5·00 зол. Чвертьрічно 15·00 „ Піврічно 30·00 „ Річно 60·00 „
ЗА ГРАНИЦЕЮ: В Америці 1 долар, Франції, Голяндії, Бельгії 20 фр. фр., Італії 7·50 зол., Німеччині 7·50 зол., Швайцарії 5 шв. фр., Чехословаччині 30 ч. к., Румунії 150 лей, Болгарії 7·50 зол., Австрії 7·50 зол.— Зміна адреси 1 зол.

Телеф. Редакції: 29-41. „ Друкарні: 29-26.
В СПРАВІ ОГОЛОШЕНЬ ЗВЕРТАТИСЯ ДО АДМІНІСТРАЦІЇ.
ЦІНА ОДНОГО ПРИМІРНИКА 20 сот.

Святочна промова папи до кардинал'в.

Як повідомляють з Риму, дня 23. ц. м. папа приняв кардиналів задля традиційних різдвяних побажань. Промова з оглядом подій цілого року, яку папа притім звичайно виголошує, була цього року коротка. Між іншим сказав, що не думає говорити багато про світову ситуацію, але що цілий світ дожидає від нього слова, то він пригадає слова Наполеона: „Щоби робити війну, треба грошей і ще раз грошей." Однак міжнароднє положення є таке загостре-не, що папа скаже з глибини серця: „Треба молитися, молитися і ще раз молитися."

Вірні бажають теж почути думку папи про те, що означено словом „стерилізація" та що сьогодні є предметом законних постанов. На це питання папа відповів, що в цій справі вийшов недавно декрет конгрегацій, а крім того обговорила основно це питання енцикліка Casti Connubii. Вірні і духовенство можуть в однім або другім випадку знайти те, що є предметом їхніх думок або науки.

Пастирський лист австрійських епископів.

Віденська „Райхспост" оголосила довго дожиданий пастирський лист австрійських епископів, який відчитано мин. неділі у всіх церквах Австрії. Лист, який підписали кардинал архиепископ Теодор Інніцер, князі епископи Рідер, Гефтер, Павліковський, епископи Ґефельнер і Мемелявер та апостольський адміністратор з Інсбруку Вайц, звертається різко проти всякого більшовизму в якійнебудь формі, вказує на потребу державного авторитету і висловлюючись з признанням про напрямну лінію австрійського уряду, закликає населення піддержати його всіми силами. Дальше лист обговорює австро-німецький конфлікт, зазначуючи, що „братню війну Австрії накинено." Пригадує теж, що німецькі епископи вже давно осудили однодушно національний соціялізм з релігійного і церковного становища. Опісля вичисляє всі принціпіяльні помилки націонал-соціялізму і поборює всі ідеї й тенденції, що ведуть до національної церкви та явного зірвання з католицькою церквою. Вкінці пригадує розпорядок австрійського уряду, що забороняє духовенству брати активну участь в політичному житті. Однак церква не зрікається впливу на політику і домагається, щоби в новій реформі устрою Австрії було признане йому належне становище.

Вислід румунських виборів.

Черновецький „Час" подає такий огляд останніх румунських виборів: Покищо відомо, що урядова національно-ліберальна партія осягла при цих виборах блискучу побіду, бо навіть абсолютну більшість голосів у цілій державі. Мандати розділюються по відсоткам голосів, які кожна політична партія отримала при голосуванні в цілій державі. Обчислення відбувається так: Поперше дістає нац.-ліберальна за те, що має приписані законом 40 проц. голосів у цілій державі, премію. Ця премія виносить половину всіх депутатів, отже 193 депутати, бо всіх депутатів є 386. Остається до поділу друга половина, себто 193 депутати поміж усі політичні партії, які дістали найменше 2 проц. голосів в усій державі, відповідно до того, кілько відсотків голосів має яка партія.

Міністерство внутрішніх справ має вже в руках вислід голосування з усіх виборчих повітів. Але вирахування, в котрім повіті вийшов хто депутатом, дуже складне й вимагає багато часу. Десь коло Нового Року цікаві довідаються, хто в котрім повіті буде депутатом. Обчислено вже, що на близько 4 міліони управнених до голосування віддало свої голоси лише 2 міліони 28 тисяч 895 виборців. Вони голосували на 27 партій. З тих деякі партії не досягли 2 проц. і лишаються без мандатів. Не будуть заступлені в камері депутати: соціяльні-демократи з 1.1 проц., жидівська державна ліста з 1.3 проц., скартельовані партії Авереску й консерватисти з 1.51 проц. і горожанський бльок професора Форцу з 0.56 проц. голосів. Голоси, які на них припали, дочисляються процентово всім партіям, які досягли вимаганих законом 2 проц. голосів.

Загальний образ виборів представляється так: нац.-ліберали одержали 1 міліон 96 тисяч 943 голоси або 54.5 проц. Дочисливши наведені в попереднім уступі голоси, вони мають до рахунку 56.66 проц. Тому вони одержать поперше премію, себто 193 мандати, й 56.66 проц. від других 193, то є 101 мандат, отже разом 303 депутатів.

Всі інші партії, що не осягли 40 проц. голосів, звуться міноритарними. Вони дістають відповідне до отриманих голосів число депутатів. При теперішніх виборах осягнули: ліберали 56.66 проц., нац.-цараністи 14.95, жоржісти 5.31, лупісти 5.17, кузісти 4.40, мадяри 4.36, Ґоґа 4.20, **Юніян 2.82**, Аржетояну 2.5 проц.. Відповідно до того мають: ліберали 303 депутатів, нац.-цараністи 29, жоржісти 10, лупісти 10, кузісти 9, мадяри 9, Ґоґа 8, **Юніян 5**, Аржетояну 4 депутатів.

Партія Юніян це бльок радикально-селянської партії з українською народньою партією. До кінця цього тижня не буде знати, в яких повітах оці міноритативні партії будуть мати своїх депутатів.

Орґанізують „стрільців Ворошилова".

На основі повідомлень з Москви головна рада Авіохіму розпочала широку акцію творення відділів військового вишколу серед робітників, щоби створити кадри „стрільців Ворошилова". При кожній фабриці, що має найменше 2.000 робітників, орґанізують стрілецькі відділи і роблять вправи. Між поодинокими краєвими радами Авіохіму роблять т. зв. умови соціялістичної конкуренції, на основі яких кожний обвід зобовязується вимуштрувати відповідне число стрільців Ворошилова. Так напр. комітет Авіохіму в Одесі зобовязався вимуштрувати коло 100.000 стрільців Ворошилова, а в заміну за те Сталінград (давніше Царицин) підписав зобовязання, що до 17-го конгресу всесоюзної комуністичної партії вимуштрує 25.000 стрільців.

Замітний факт, що головна рада Авіохіму на Рад. Україні звернулася до головної ради тієї організації в Москві зі скаргою, що українські організації Авіохіму не дістають відповідної скількости крісів і гострих набоїв, потрібних до переведення вправ серед українських робітників.

Словаччина у цифрах.

На основі урядової чехословацької статистики на самій Словаччині жило в 1930 р. громадян: чехословацької національности 2 міл. 245.909, мадярської 571.988, німецької 147.501, української 91.079, жидівської 65.385, циганської 30.626, інших 1.701. Від 1921 р. число чехословаків зросло на 16.5 прц., українців на 9.1 прц., німців на 5.5 прц. Число мешканців мадярської та жидівської народности зменшилося.

—o—

Світла і тіни.

Рефлексії після вчорашнього Загального Зізду Рідної Школи.

Львів, 26. грудня 1933.

Коли хто вимагає від Загального Зізду Рідної Школи, щоби він радив над проблемами рідношкільної політики, то ця вимога (як багато інших ніби то самозрозумілих, гарних, мудрих і слушних претенсій) є пустим звуком просто тому, що — нема змоги її виконати. Шляхи національного виховання не лежать у стратосфері, лише звязані вони найтісніше з цілою національною дійсністю і можуть бути намічувані лише поруч з оцінкою тієї дійсности. Казати про українську національну шкільну політику та промовчувати польську шкільну політику державну, її розвоєві тенденції, дотеперішні і передбачені майбутні наслідки, — це річ, очевидно, зовсім неможлива. З хвилиною, коли присутній на рідношкільному Зізді представник влади станув на становищі, що всяке порушування тем із нинішньої польсько-української шкільно-освітньої дійсности є „політикою", якої не вільно торкатися, — дискусія про потребу і завдання приватного, від державних фондів незалежного (але залежного від державних розпорядків і контролі) шкільництва тратить під ногами ґрунт і **мусить** зійти на манівці. Така дискусія мусить обертатися довкола річей розмірно малих і маловажних, довкола рахункових зіставлень, висоти платень, довгів, нинішньої грошевої мізерії та загумінкової мізерії особистих атак і анімозій.

І тому, здається нам, всі найбільш високопарні, молодечим духом ентузіязму надіяні покликн про потребу національного шкільно-освітнього конгресу лунають у порожні: не тому, щоби хтонебудь не признавав ваги такого конгресу й не хотів його, а тому, що така установа може стати щонайвище засобом масової маніфестації чи демонстрації, але матиме ще менші можливости ділово накреслювати напрямні організованого національного виховання, ніж їх мають щорічні Зізди Рідної Школи. Зборища кількохсот осіб таких справ не вирішує.

Отож така дискусія на — безперечно важливі, а всеж другорядні — теми була найбільш характеристичним моментом вчорашнього численного Загального Зізду Рідної Школи. Однак і серед тої тіни, що притьмарювала весь хід нарад, були ясні смужки світла: тут і там слідно було дозрівання свідомости широких верств громадянства, що обєктивні умовини накидують потребу ревізії дотеперішніх традиційних і трафаретних шляхів нашої шкільної політики, з якою утотожнюється боротьбу за стан посідання шкільних заведень Р. Ш., або за вчительський персонал. Перекидатися майже виключно на фахове шкільництво: осередок національного виховання пересувати на позашкільну освіту й на дім дитини, родину; масовим основуванням бурс уможливлювати доступ до шкіл селянським дітям, тримаючи їх одночасно під своїм моральним впливом — це ті здорові думки, які кидали молоді й старі учасники Зізду, ще лише як ідеї, не як оформлені конкретні проекти, а проте як ідеї безумовно реальні і життєздатні.

Друга сторінка вчорашнього Зізду, це від кількох літ постійне (і тому позбавлене вже первісного посмаку „сензації") явище т. зв. націоналістичної опозиції. Цим разом ця опози-

ція була чисельно навіть сильна, а з радикалами — що спільно голосували проти кандидатур священиків і деяких членів УНДО — творила більшість (теж цікава коаліція!). Було би проте грубою помилкою по зрості націоналістичних голосів міркувати про зріст їхніх впливів на терені громадських установ. Студентська націоналістична молодь бє старше громадянство своєю меткістю й активністю. Вона „пильнує інтересу", себто являється на тих зборах організаційних клітин, на яких іде вибір делегатів на краєві зїзди, і таким робом автоматично туди дістається у числі непропорціонально більшому до значіння націоналістичної молоді для даної установи і для цілого нашого громадськогро життя. Так виглядає техніка „здобування" установ, яка найшла свій вислів і на вчорашньому рідношкільному Зїзді. До цієї техніки належала теж мабуть згори умовлена активність на самому Зїзді: один по другім забирали молоді люди слово, говорили довго, палко і багато, — та проте і їхніх виступів не можна підтягнути під спільний знаменник. Від безлічі націоналістичних промов, серед яких роїлося від грімких слів та які були переливанням з пустого в порожне, різко відзначалися виступи тактовні, ділові, оперті бодай на мінімальному фактичному матеріялі. На жаль, таких промовців зпосеред націоналістичної молоді було — підкреслюємо — двох. Деякі дозволяли собі навіть на грубі особисті нетакти й випади супроти одиниць, з якими можуть політично боротися, але яких особи повинні шанувати. За ними стояло кількадесять молодих студентів, жадних „сензації", якою мало бути „провалення" деяких осіб при виборі до Головної Управи. Сумне з веселим було тут змішане, коли ті люди в останній хвилині пошукували за контркандидатами й висували врешті такі контркандидатури, які саме з погляду рідношкільного — далеко не партійного — інтересу не витримували ніякого порівнання, а самі викликували — сміх.

Найбільш есенціональним вислідом Загального Зїзду Рідної Школи була постанова про розписання 250.000-ої внутрішньої позички. Розагітування тієї позички в краю, її популяризація і стягнення її — ось справжне поле до попису всіх тих вчорашніх учасників Зїзду, які йшли туди задля сензації. Зібрати 250.000 зол. впродовж 3-ох місяців 1934 року — це булаб найбільша сензація!...

Параґвай зломив розєм.

Болівійський консулят у Вільні одержав від свого уряду таку вістку: За посередництвом комісії Союзу Народів і уругвайського президента Тери дня 19. ц. м. підписано в Монтевідею між Болівією і Параґваєм розєм, щоби конфлікт між обома державами полагодити мировим судом. Одначе цю умову Параґвай вже зломив. Коли ще 19. ц. м. болівійці відбили параґвайський наступ на форт Мунес, точно в 24 год. параґвайці дали остеваційний останній пушечний вистріл. Одначе пізніше, зібравши нові військові сили, параґвайці виконали несподівано новий наступ на форт Мунес, який опісля в часі нічного бою заскочені болівійці мусіли досвіта покинути. Також в інших місцях фронту пробували параґвайці атакувати, що свідчить про їхню плянову акцію. Болівійський уряд звернувся до президента Тери і до комісії Союзу Народів з відповідними рекламаціями.

По широкому світі.

— Бельгійський парламент ухвалив кредити на розбудову оборони границь у висоті 759 міліонів франків.

— Голяндський уряд доручив свому послові в Берліні запротестувати проти виконання смертного присуду на голяндському громадянині Ван дер Люббе.

— В Німеччині повстав „боєвий союз австрійських німців", що має згуртувати всіх австрійських німців на території Німеччини в одну організацію зі всенімецькою тенденцією.

— Дирекція поліції в Нірнберзі засеквеструвала маєток 53 комуністичних і соціял-демократичних організацій а також одної організації анархістично-синдикалістичної.

Палестина чи Кипр?

„Фелькішер Беобахтер" потверджує вістку, що англійський уряд рішив поселити на острові Кипрі 50.000 жидів, щоби припинити дальшу імпортацію жидів до Палестини. Новим курсом англійської політики пояснюється факт, що корабель „Польонія" з 965 жидівськими еміґрантами кружляв довший час по Середземному Морю і щойно наслідком кількох інтервенцій міг висадити їх на беріг у Яфі. Крізь густі військові шпалери і під охороною панцирних самоходів прибули нарешті жиди з Яфи до Тель Авів.

На думку часопису Англія влаштувала палестинську державу тільки на те, щоби виграти жидів проти арабів. Але з уваги на те, що Палестина перемінилася на вулькан, який що хвилини грозить вибухом, повстав новий англійський плян, щоби поселити 50.000 жидів на острові Кипрі.

Вони мають стати опорою англійського панування на Кипрі проти греків, що бунтуються проти англійської влади. Розуміється, що ціла Греція незвичайно вражена тією вісткою та поселення жидів на Кипрі може довести до поважних заворушень, в яких арабів заступлять греки.

Загальний Зїзд „Рідної Школи".

(Доповняючий звіт про другу частину вчорашніх нарад.)

РЕФЕРАТИ І ДИСКУСІЯ.

Після перерви перший реферат виголосив інсп. **В. Кузьмович** на тему **„Програма навчання у школах та організація приватного шкільництва"** (обширний зміст того реферату подамо окремо). **Фінансовий реферат** виголосив п. **З. Юзичинський**, який звернув увагу на постійну обнижку буджету Р. Ш. Колись буджет Р. Ш. вимагав 3-ох міліонів зол., у останньому році 1.300.000 зол., на цей рік 900.000 зол. В кожному разі треба ще від кожної української родини в Галичині по 1.20 зол., щоби покрити цьогорічний буджет. Головна Управа прийшла до висновку, що **треба розписати внутрішню позичку у висоті 250.000 зол.** та повести акцію за масовим членством. Внутр. позичка дасть змогу покрити всі зобовязання (залеглости і довги) Р. Ш. Зголошує відповідні резолюції.

ДИСКУСІЯ.

В. Яків: Школа з українською мовою не є ще школою українською. Найважніший нині вплив родини на дитину. Тому кружки мусять виховувати батьків. Внутрішня позичка вимагає зрозуміння ваги Р. Ш. у громадянстві.

Ст. Чепіль (Винники) подає приклади, як деякі школи ступнево вводять польські свідоцтва.

В. Манько (Добромиль) не вірить в успіх внутрішньої позички.

М. Мельник (Підбірці) займається труднощами боротьби за рідну школу.

П. Романюк каже більше звертати увагу на домашне виховання.

Пришляк — жаліє, що на Зїзді мало уваги присвячується справі діточих садків по селах.

Д-р Крушельницький поручає засновування середніх фахових шкіл.

Пос. д-р Ст. Біляк підкреслює величезну вагу позашкільного виховання, якому статут Р. Ш. дає можливости широкого розвитку та на яке громадянство звертає замало уваги. Позашкільне виховання може стати найбільшою і непереборною перешкодою всім денаціоналізаційним спробам.

ФЕЙЛЕТОН „ДІЛА" З ДНЯ 28. ГРУДНЯ 1933.

МЕРДЖОРІ ШАРП.

ВИРЯТУВАВСЯ.

(Докінчення.)

При цих останніх словах один чоловік, що весь день лежав як мертвий, підвівся, насторожив вуха і підійшов до нас. Просто вірити не хочеться, що значить журналістичний інстинкт. Як я довідався пізніше, був це репортер із „Шикаґівського Таймса". Він приклякнув біля мене, глипнув на Бейтса своїми короткозорими очима і спитав охриплим голосом.

— Вибачте, пане, чи ви не сказали, що Шуйлер-Бравн потонув.

— Так. Він і пан Гуттон були в першому човні, що пішло на дно.

— Звідки ви це знаєте?

— Я теж був там. Ми хопились майже одночасно тої самої дошки і я бачив, як один за одним пішов під воду.

Почувши це, журналіст увесь запалав від радости. Він шукав нервово по кишенях свого подертого нічного халата вічного пера, що очевидячки теж пішло на дно моря. Хвилину пізніше взяв він на допит Бейтса і випитував подрібно про життєпис, звички та спосіб життя великого міліярдера. Бейтс гикався, бентежився і при неодному запиті, чемно відказував і відповідав: „Не знаю, пане."

— Алеж ви мусите це все знати! — кричав репортер. — Коли ви десять літ провели у домі свого пана, то мусите знати, чи він цілує свою жінку зранку, коли сідає до снідання, чи ні. Коли вам залежить на гонорарі, то мій часопис заплатить вам, коли ми тільки причалимо до берега. Тому говоріть, будь ласка.

Тоді Бейтс уперше повернув свою голову, глянув просто в очі журналістові і сказав:

— Річ у тому, що я маю одну вроджену хибу: я ніколи не оповідаю про ніщо, що торкається тих осіб, яким служу.

Шерард оповідав далі і дійшовши до цього місця, сказав:

— Ця одна заввага задовольнила мене. Я зрозумів, що Бейтс це саме та людина, за якою шукав я все життя. З огляду на нашу винятково ситуацію я не міг у човні на морі зібрати про нього ближчі референції, але мені не залежало на цьому. Я попросту наняв його до себе. На другий день нас взяв на свій чердак великий вантажний корабель, а вирятовані іншими човнами найшли захист на якомусь американському пароплаві; між ними була теж жінка Шуйлер-Бравна і якийсь англійський граф. Тиждень пізніше причалили ми до Ліверпулю, такі нещасливі та обдерті, якби нас просто витягнули з води. Навіть митні урядовці милосердились над нами. Та вже того самого вечора Бейтс подавав мені у моїй хаті віскі зі содою так добре приготоване, як я ще не пив ніколи.

— І від того дня — перебив йому Канінґгем — він зірвав зі своєю минувшиною.

— Зовсім розумно — потвердив Шерард — і це найбільша його прикмета. Він не тільки зразковий камердинер, але і зовсім задоволений своїм місцем. Він не бажає ніколи того, чого не може мати. Коли має вільну годину йде або до кіна або до шинчику

Настала перерва і оба приятелі задумані вдивлялись в огнище. Канінґгем поправився вигідно у фотелі і додав:

— Отже так виглядає історія з твоїм Бейтсом.

У тій самій хвилині він запримітив, що його господар придивляється йому з легкою усмішкою.

— Не зовсім — відповів Шерард. — Вона має ще свій фінал. Це діялось усе приблизно рік тому, коли у Парижі ставили одну мою песу. Я поїхав туди на премієру і зупинився у свого приятеля Дюбуа. Це дуже інтеліґентна людина, один із найкращих критиків „Фіґаро" і має пристрасть гостинности. На одному вечорі в нього я познайомився теж з панею Шуйлер-Бравновою. Після смерти свого чоловіка вона зачинила свій дім у Бостоні і переселилась до Парижа. Тут увійшла вона у звязки з ріжними славними людьми і не знаю чому, одного разу запросила і мене до себе на вечеру, разом з Дюбоа. Дюбоа мусів їй мабуть сказати, що я бороню у мистецтві пуританських принципів і коли ще додав, що я недавно заснув у кабареті підчас голої ревії, то це мусіло їй вистачити.

Канінґгем покивав головою.

— І як ти там витримав? Чи було там гірше, як звичайно на таких обідах?

— Багато гірше. До смерти не забуду цих мук. Ми їли із золотих тарілок і сиділи на музейних кріслах. На кожні дві особи припадав один льокай, а майордомус виглядав як кардинал Рішеліє. Страви були веґетеріянські і зімнаду пили ми з венеціянських золочених склянок. Господиня-міліярдерка була завзятущою прихильницею прогібіції, теософкою, анти-

При кінці свого реферату поставив ред. Мудрий резолюції того змісту, щоби: 1) засновувати якнайбільше оркакових бібліотек, яких основою повинні стати видання Просвіти; 2) вплачувати точно вкладки; 3) сплачувати довги; 4) пропагувати масове членство, допомогу й позичку Просвіті і т. д.

ДИСКУСІЯ.

Д-р Іван Копач уважає, що це невідповідний крок Виділу: поділити нинішній Зізд на дві частини. На це голова д-р Брик дає відповідні вияснення.

Д-р Стахів Матвій: На жаль, Просвіта працює без пляну. Господ. плян — це буджет, а деж той буджет? Буджетовий прелімінар, предложений кілька днів тому, не є зовсім буджетом. Також не вяжуть нікого ті цифри, що їх подав у своєму рефераті ред. Мудрий. Т-во переступило свій минулорічний буджет — всупереч виразній ухвалі попередніх Заг. Зборів — на суму 50.000 золотих. Це недопускальне, бо інакше Т-во буде котитись дальше по похилій площі до катастрофи. В дальшому промовець аналізує ріжні цифри звідомлення і вказує, що заг. видатки на адміністрацію в сумі 120.000 зол. є рішуче за високі. Тому треба завести якнайбільші ощадности. Коли нині покликуються на те, що Просвіта мала перед війною субвенції від влади, то треба зазначити, що по війні має Просвіта щорічну субвенцію від народу (дар Просвіті), чого перед війною не було. При кінці поставив д-р Стахів резолюції у змислі своєї промови.

Сел. **Валухович** (Яворівщина) заявляється за ліпшою господаркою і вказує на те, що в централі за багато урядовців. Жалується, що в деяких околицях студентство не працює зовсім на освітньому полі, а займається чим іншим.

На закиди д-ра Стахова відповів нач. бухгальтер Т-ва п. **Іван Павлик**, збиваючи його дані, як нестійні.

Богдан Ковацій спинився над видавничою діяльністю Просвіти. Нам треба добрих книжок, зокрема добрих драматичних творів, виданням яких Просвіта повинна занятися.

Проф. **А. Березовський** домагається видачі підручника для читальняного діловодства і радить заінтабулюватись Просвіті на маєтностях тих філій, як іне хочуть платити своїх довгів. Радить теж притягнути до Т-ва більше членів. При кінці ставить відповідну резолюцію.

Воробець Фель (Львів) пропонує засновати збірний фонд, в якому сцентралізувались би всі наші грошеві збірки. Таке розбиття збіркової акції, яке маємо тепер, до нічого доброго не доводить.

П. **Саган** (Камінка Стр.) нарікає на несправність апарату Просвіти і подає приклад з Камінеччини, що голова Т-ва обіцює в найближчих днях розслідити.

Д-р Процик (Буськ) є тої думки, що коли в нашій освітній праці є такі великі недостачі, то виною тут головно низи, себто наші філії, читальні і поодинокі члени, які не сповняють якслід своїх обовязків. Ставить внески в справі однородної вкладки для всіх членів і в справі санації по читальнях.

Дальше промовляли п. **Горолиський Володимир** (Дрогобич), **д-р Дмитрів** (Рогатин) і ін.

Год. 4-а попол. Дискусія ведеться дальше.

*

По промовах кільканацятьох учасників і по основній відповіди **ред. Мудрого,** який на основі даних збивав усі закиди, видвигнені д-ром Стаховом, Збори на внесення Ревізійної Комісії ухвалили всіми голосами проти одного голосу о. Савойки **абсолюторію Гол. Виділові** за час від 1. липня 1931 до 30. червня 1933.

ДОПОВНЯЮЧИЙ ВИБІР ГОЛ. ВИДІЛУ.

Іменем комісії-матки забрав слово її член п. **Ст. Совик** і запропонував на місце вильосованих членів Гол. Виділу отсих кандидатів: о. дир. **Дзеровича Юліяна, інж. Творидла Миколу, студ. Волошина Ростислава** (з Волині), **дир. Терлецького Омеляна і д-ра Дзеровича Маркіяна.** На заступників: **Галібея Михайла, Крилошанського Михайла, д-ра Олексишина Ярослава, посла Пеленського Зиновія, Стахову Оксану і д-ра Сімович Ірену.**

До Ревізійної Комісії: **дир. д-ра Кривуцького Павла, д-ра Теплецького Михайла, д-ра Гинку Івана, інж. Храпливого Евгена, інж. Рудика Зенона.** На заступників: **Пасіку Петра і Качмара Михайла.**

Всіх їх вибрали Збори одноголосно.

Після того почалася дискусія в справі зміни статуту. Як перший забрав слово референт цієї справи д-р **Юліян Олесницький.**

Год. 6.30 веч. Збори продовжуються далі.

ДАМО „ПРОСВІТІ" ВЕЛИКИЙ ДАР У ГРУДНІ! ВОНА МУСИТЬ РОСТИ Й МІЦНІТИ, БО МИ ХОЧЕМО ЖИТИ.

ВІДГУКИ ДНЯ.

LUX IN TENEBRIS.

(Олесеві Бабієві.)

Чотири метри вшир, три вздовж — от і цілий світ. Сірий мур, товариші недолі і два віконця. Одно в мурі на клапоть неба — друге в дверах на клапоть коридору, обидва з решіткою.

Минають дні, минають ночі — подібні до себе як дві сніжинки. Нудні дні волічуться ліниво, стягаючись і зіваючи. Здається нераз: уже день пропав, а він іще вертається. На примурку присяде, лупає каламутними очима і злобно всміхається: „Не так легко мене позбутися. Там, на світі люди плачуть за мною, то я швидко тікаю від них. Чим більше плачуть — тим швидше тікаю. Але тут... Посиджу ще з вами!"...

Прийде врешті ніч, затягне темні занавіси, постелить чорний ковер на підлозі. Недобра, безока старуха, що ще ліпше вміє насміхатися як день. Зимовий холод влазить крізь вікно, втискається крізь двері, виповзає з кожного кутка. Цілу ніч по камері ходить і зимними руками мешканців обтулює. Опіть!..

А сни... Ніколи не гірші від дійсности...

— — — — — — — —

На осяяній сонцем леваді матуся розстелює полотна. А сонце кладеться на них як ласкавий котик, витягається, очі жмурить. Маленький хлопчик тільки жде, глядить, котре полотно трошки підсохло: голову під себе, ноги під себе і катуль-катуль, як клубочок.

— Ой, хлопче, наберешся! — грозить пальцем матуся. Зхмарила грізно брови і грубим голосом говорить, але очі як яблуневий цвіт.

Хлопчик гляне на брови — настрашиться, гляне на очі — засміється і далі: катуль-катуль...

— — — — — — — —

Ніч. Запахла бозами, розспівалась солов[ями], затикалась зорями. Серед кущів на лавочці [...] нього — Вона.

— Як добре, що ти вже з нами. Так тяжко було...

Схиляється над нею і бачить, що в її очах відбиваються зорі, чує, як пахнуть її уста і співає серце.

— — — — — — — —

Весела, тепла кімната. Білі стіни і ясні лиця. В кімнаті самі приятелі і знайомі. Витають його усміхом, але щирим і добрим, як ніколи.

— Ходи скоріш! Ми так довго вже ждемо на тебе. Дні годинами рахували. В нас тільки праці, а так мало рук. Добре, що ти вже є. Сідай і працюй, про решту не журися. Ми про все подбали заздалегідь.

— — — — — — — —

А часом присниться — схід сонця. Такий чарівний, безхмарний схід, такого великого, ясного сонця... Люди з хат повиходили, дивляться, а на лицях радість, яка не має рівної собі...

.....Холодно. Будишся зі сну.
На серці сум, а на душі тягар...
А вітер пісню виграє сумну
Про дивну непорушність хмар
Холодна мряка в вікна бє,
А пустка руку подає
І шепче: Любий мій,
Про мене мрій!"...

А всеж таки і там бувають гарні дні.

Коли прийдуть добрі люди у відвідини, або хоч... передадуть даруночки на свята.

Тоді немов жмуток золотих промінів заблукається між сірі мури.

Галактіон Чіпка.

На зимовий спорт для бідної дітвори!

Чи бачили Ви жалісний погляд бідної дитини, як вона дивиться на своїх ровесників, що з радісними очима, з рожевим від морозу личком мчаться по білому снігу на лещетах, чи саночках? Як що ви бачили — то чи схотіли вглянути в душу такої дитини, та відгадати її думки? А всетаки можна хочби частинно зарадити цьому, та недопускати, щоби ці бідні діти гляділи завидно на багатших ровесників і щоби в їх серцях уже в ярій молодості будився жаль до долі, що не всіх однаково обдаровує приємностями життя.

А коли зважимо, що спорт це не тільки приємність, але й здоровля, сила, життя нашої дітвори, — то повинні ми уможливити їм користати з цього спорту. В неоднім домі найдуться старі, поломані лещета, санчата чи совги, які зовсім непотрібно забирають місце. І отсе ми звертаємось до українського громадянства з проханням приспілати на нашу адресу непотрібне чи знищене спортове приладдя, яке наші члени ремісники направлять та зроблять здатним до ужитку.

Таким способом наше громадянство поможе убогій молоді користати з зимового спорту.

Приладдя приймають в хлопячій школі ім. Т. Шевченка при вул. Супіського 23. в годинах пополудневих у шкільного сторожа.

—o—

НОВИНКИ

— **„Самостійність."** Під цим заголовком появився з датою 1. січня 1934 новий Український тижневик у Чернівцях (вул. Петровича ч. 2), що виходить під гаслом: відвага і власна сила — роду. Редагує „Самостійність" комітет молоді, видає і відповідає за редакцію Петро Григорович.

— **Для наших лещатарів.** Вибираються наші лещатарі в ріжні і подальші околиці, а деякі дуже гарні місця навіть недалеко Львова лишаються для них незнаними. Ось пр. пригожа для лещатарських прогульок гора (копець) Хорив у Славуті ще не бачила ні одного нашого лещатаря. А оплатилось би зробити там громадну прогульку. Залізницею їдеться з Личаківського двірця до стації Лагодів перед Перемишлянами. Звідси через с. Лагодів вигідною дорогою дістаємося на гостинець (Львів-Золочів) і в слідуючому селі Славуті (Словіті) маємо Хорив [...] вищий і гарніший від львівського кіпця. [...] серпентина на Хориві вигідніша і ширша [...] на нею зїздити безпечно з самого вершка [...] підніжа. В Славуті є по дорозі і інші [...] дуже пригідні для їзди на лещатах або саночках. Варто при нагоді оглянути в Славуті двір і старий монастир наших Василіянок та їх старинну церкву. Цього року повинен провід наших лещатарів заініціювати прогульку на Хорив, тоді і деякі лещатарі з околиці зявились би на Хориві. — **М. М.**

— **Початок навчання на позаочних курса[х] пасічництва.** Дня 15. ц. м. в Українському Технічно-Господарському Інституті позаочної освіти при Українській Господарській Академії в ЧСР. (в Подебрадах) вийшли з друку і розсилаються 1 і 2 лекції з пасічництва. Уміщено в них розділ „Українське пасічництво та його з[...]ня"; написав його лектор Української Го[спо]дарської Академії інж.-агр. М. Сочинський. [До] кінця грудня мають вийти ще лекції 3 та [4. В] третій лекції має міститися розділ „Ана[томія] та фізіольогія бджіл", написаний д-ром Л[о]менюком (Свалява), а в четвертій — „[Похо]дження бджіл, раси бджіл, спадковіс[ть] бджіл", написаний д-ром Іваном Дра[...] (Берлін). Виготовлення й випуск лекцій [пла]нований на 6 місяців. Запис слухачів [...]жується. Платня за весь курс — 70 чеськ[их корон]. За детальними проспектами звертат[ись на] адресу: Ukrajinská Hospodářská Akad[emie] v CSR. Lazně Poděbrady, Zamek. Tchécoslovaquie, або в Польщі до Т-ва „Сільський Господар" — Львів, Ринок 10.

— **Музичний попис.** Попис учнів Муз[ичного] Інституту ім. М. Лисенка в Станиславові в[ідбув]ся у неділю 17. ц. м. з нагоди закінчення ш[кіль]ного півроку. Грали ученики й учениці к[ляси] фортепяну (учит. Крижанівської й Лепкі[...]) та кляси скрипки (учит. Сенкевича й Вис[...]кого). Як серед учнів нижчих так і середн[...]ків обох кляс є замітні таланти, які при [...] праці під проводом загально цінених [...] Інституту можуть дійти до мистецької [...]лости. Присутні родичі та гості із в[...] інтересуванням слідкували за гро[...] виконавців. — **Гість.**

— **Бюро Тірка** повідомляє, що в пятницю 29. ц. м. виступлять з вечором [...] пісень [...] варшавських театриків Круков[...] [...]ек" і пісонькарка Марія Косько[...] [...]

ВИБОРИ ПО НАШИХ МІСТАХ.

(Звідомлення з місць.)

ВИБОРИ В ТЕРНОПОЛІ.

На основі нового самоуправного закону належить Тернопіль до т. зв. президентських міст, себто таких, що на їх чолі стоїть президент і яких міську самоуправу виняли з повітового самоуправного звязку. Усіх виборців вписаних до виборчих списків при останніх виборах 10. грудня ц. р. було 19.492 — з того жидів 8.272, римо-католиків 6.480, врешті греко-католиків 4.770, при чому пропустили у списках дуже багато греко-кат., що здавна осілі в Тернополі і є тут відомими особами, як прим. адвокати, заможні камяничники, промисловці і т. д. Місто поділили на сім виборчих округ і то в довільний та штучний спосіб, щоби полякам забезпечити перевагу. Для осягнення цієї штучної переваги виділювали з поодиноких округ навіть поодинокі доми, де мешкали поляки і прилучували їх до зовсім інших округ, до яких не належали дані вулиці. Якщо Тернопіль творив би одну виборчу округу, як це є прим. при громадських виборах у містах і селах Чехословаччини, — то на 32 радних українці змогли би вибрати найменше 9 радних власними голосами; при цьому штучному поділі могли українці вибрати всього тільки чотирьох радних.

У поодиноких округах число управнених до голосування на основі списків було таке: округа I. — Гаї і вул. Острожського та Строма і Доли — 3 радних — управнених 2.310, з чого римо-кат. 555, греко-кат. 1.097 і жидів 658; округа II. — 6 радних — від вул. Міцкевича по вул. За монастирем — управнених 4.008, з того римо-кат. 1.678, греко-кат. 985 і жидів 1.345; округа III. — околиці Міського Города і Брідське — 4 радних — управнених 2.304, з того римо-кат. 1.309, греко-кат. 843, жидів 182; округа IV. — 4 радних — Заруда — управнених 2.357 — з того римо-кат. 1.226, греко-кат. 396, жидів 735; округа V. — радних 9 (жидівська дільниця) — управнених 5.063, з того римо-кат. 533, греко-кат. 450, жидів 4.080; округа VI. — Загробеля і вулиці над ставом — 3 радних — управнених 1.510, з того римо-кат. 690, греко-кат. 238, жидів 587; округа VII. — 3 радних — полуднева частина міста і Болоня — управнених 1.940, з того греко-кат. 766, римо-кат. 489, жидів 685. Внаслідок цієї виборчої геометрії українці могли здобути тільки по одному мандатові в округах I., II., III. і VII. і то навіть при одній спільній польсько-жидівській лісті, як це врештою і було. При розбитті поляків і жидів на окремі лісти і нашій сильній фреквенції при голосуванні можна би здобути по одному мандатові в округах IV. і V.

Тернопільські українці утворили один спільний виборчий комітет і до виборів пішли самостійно. Поляки і жиди утворили спільний бльок, до якого заманював староста Маліцький і українців, обіцюючи їм чотири мандати у міській раді. Досі українці мали 16 радних (на 48), зпоміж котрих один був асесором. За той час стратили у магістраті посади одного міського лікаря, одного урядовця в магістраті, начальника огневої сторожі та кількох з магістратської служби, на місце яких принято тільки поляків і сьогодні у магістраті українців нема за винятком одного чи двох з найнижчої служби.

У всіх семи виборчих округах українці зголосили своїх кандидатів (ліста ч. 2). Як відомо з „Діла", головна виборча комісія зарядила окремий строгий іспит з польської мови для українських кандидатів, при якому перепало кільканацять кандидатів і їх всіх счеркнено з лісти. Українську лісту у третій окрузі уневажнено, бо комісія заквестіонувала 17 підписів на всіх 80; до важности треба було 49 підписів, а було важних незаквестіонованих підписів 64 — замісць потрібних 49. Проти важности переведених у цій окрузі виборів українці внесли протест.

Участь виборців у голосуванні виносила пересічно дві третини управнених. Найбільше голосувало поляків, найменше українців. З виборчої урни вийшли несподіванки. Перепали кандидати з перших місць, а вийшли з дальших. У першій окрузі перепав о. Волод. Громницький, що від 40 літ безперервно засідає у міській раді і є директором Міської Каси Ощадности та основником Міщанського Брацтва, а вийшов нікому невідомий і нічим досі незаслужений молодий приватний урядовець Василь Онуферко з Гаїв, що був на другому місці (на всіх два). Це сталося також з кандидатом з першого місця (на всіх двох) знаним у Тернопільщині адвокатом д-ром Остапом Постригачем у другій окрузі. Там вибрано будівничого Андрія Фаленднша. У семій окрузі вийшов мясарський промисловець Іван Майка, що зумів розвести за собою відповідну агітацію. У раді є отже трьох українців (Онуферко, Фаленднш і Майка), а між ними ні одного з вищою освітою. З поляків вибрано 17, у цьому 14 інтелігентів з вищою освітою з ріжних фахів, жидів 12, здебільша рівнож інтелігентів, у цьому 4 сіоністів. Наша поразка саме у тій обставині, що не було солідарности серед українських виборців-міщан, які дались взяти на агітацію міщанських кандидатів і счеркуванням інтелігентів, повалили їхні кандидатури з очевидною шкодою для наших інтересів.

Уконституування ради на разі не буде з причини внесеного протесту, який вирішить воєвідство. Але є вже кандидати на президента міста, між якими вичисляють був. воєводу Мошинського, був. нач. виділу безпеки Герговича і полковника Відацького

——o——

Загальний Збір Т-ва „Просвіта" у Львові.

Отворення Зборів. — Учасники. — Порядок Зборів. — Дві найважніші справи. — Звідомлення з діяльности. — Внесок Ревізійної Комісії. — Вибір Комісії-матки. — Вибір комісії редакційної і статутової. — Збір радить у двох окремих ґрупах. — Реферат ред. Мудрого. — Дискусія.

Загальний Збір Товариства Просвіта у Львові відбувся у вівторок 26. ц. м. в салі Ремісничої Палати при участи 166 делегатів філій і читалень та понад 60 гостей. Збір був попереджений поминальним богослуженням за померших членів Т-ва, що його відправив в Успенській церкві о. кан. Лопатинський. До панахиди за померших членів Просвіти станули крім о. кан. Л. також о. крил. Дзерович і о. Василів.

Отворив Збори в год. 10.45 голова Т-ва проф. *д-р Іван Брик*, ствердивши, що Збори скликано правосильно. Привитавши учасників, помянув теж померших членів Т-ва, яких довгий список відчитав. Підчас того учасники піднялись зі своїх місць, вшанувавши ось так память померших членів Просвіти.

Опісля голова подав порядок Зборів: 1) Відкриття Загального Збору. 2) Відчитання правильника Загального Збору. 3) Приняття до відома протоколу з попереднього Збору Т-ва. 4) Звідомлення з діяльности Т-ва Просвіта за час від 1. 8. 1931. до 30. 6. 1933 р. 5) Звідомлення Ревізійної Комісії. 6) Вибір Комісії-матки і комісії для обговорення звідомлень та пляну діяльности Товариства, а саме: а) адміністраційно-господарсько-видавничої, б) організаційно-культурної, в) редакційної для приготування внесків на плєнарне засідання. 7) Відчитання внесків і дискусія над ними. 8) Ухвалення абсолюторії. 9) Вибір нових членів Гол. Виділу на місце тих, що уступили, заступників членів Гол. Виділу, членів Ревізійної Комісії і їх заступників. 10) Зміна статуту. 11) Затвердження буджету на найближчий рік і приняття комісійних внесків. 12) Закриття.

З черги подав голова, що нинішній Збір має перед собою дві найважніші справи: 1) *матеріяльне положення Просвіти і її господарка, 2) освітньо-виховна діяльність Т-ва.* Крім того слід вибрати редакційну комісію для упорядкування і стилізації ріжних зголошених внесків.

Цьогорічний Збір — казав дальше голова — відбувається в 65-ліття Просвіти. Саме минає 100 літ від тої хвилини, коли гурток питомців Духовної Семинарії у Львові зважився виступити прилюдно і дав у лютому першу книжку в народній мові до цензури. Це 100-ліття уродин Ом. Огоновського, 100-ліття уродин колишнього редактора видань Просвіти Осипа Юрія Федьковича, це 120 років від народин Шевченка. Це час, коли тюрмою і „стенкою" здушують всякий вияв зорганізованого українського життя там, за Збручем. Тому Галицька Земля стала силою обставин знову нашим Піємонтом. А що серцем цілого нашого життя є Просвіта, на неї звернені очі всіх українців світу. Тому промовець апелює до Зборів, аби вони тілою й поважною поставою дали доказ, що їм лежить на серці тільки добро нації.

Вкінці відчитано і принято без змін *правильник Зборів.*

В справі *протоколу* з попередніх Загальних Зборів поставив сен. д-р Іван Макух внесок, аби його не читати, але вибрати трьох делеґатів, які його переглянулиб і прийшли на салю з відповідним внеском. Внесення це Збори приняли і для провірки протоколу вибрали: проф. Зубрицького, проф. Бурка і студ. Волошина.

З черги поставив д-р Осип Когут внесок аби точку 10. нинішнього порядку Зборів (зміна статуту) стягнути, бо делеґати не мали часу познайомитись докладніше, в якому напрямі малаб піти та зміна. По короткій дискусії і вияснені голови д-ра Брика рішено, що над справою зміни статуту голосування не буде, зате буде переведена в цій справі дискусія, з чим автор внеску погодився.

Звідомлення з діяльности Просвіти зложив секретар Т-ва п. *Мих. Таранько.* Тому, що всі важніші дати й цифри, які характеризують ту діяльність, наші читачі знають уже з „Діла", того широкого звідомлення не подаємо.

Іменем верифікаційної комісії поставив *проф. Зубрицький* внесок приняти протокол з попередніх Зборів. Принято одноголосно.

Іменем Ревізійної Комісії промовив *інж. Евген Храпливий*, що поставив внесок ухвалити абсолюторію Гол. Виділові.

КОМІСІЯ-МАТКА.

В цьому місці поставив *д-р Процик* внесок вибрати комісію-матку, до якої увійшли: о. д-р Гнат Цегельський, д-р Блавацький з Сянока, д-р Іван Ліщинський з Бурштина, сел. Михайло Кернога з Підберезець і п. Совик з Рави Руської.

З черги Збір вибрав ще окрему *комісію редакційну і статутову* та поділився *на дві частини*: учасники, що лишились на салі, утворили *адміністраційно-господарську комісію*, а всі інші перейшли до недалекої салі в Т-ві „Зоря", де радили як *організаційно-культурна комісія* під проводом о. дир. Дзеровича і його заступника ред. О. Павлова. Ця організаційно-культурна комісія, вислухавши трьох рефератів: п. *Петрика і Магаляса* (на освітньо-організаційні теми) і п. *Дорошенко* (на бібліотечні теми), зійшлася опісля знову з учасниками адмін.-господарської комісії разом, щоб спільно вести дальше наради, ухвалити поставлені резолюції і закінчити Збори.

В міжчасі на адміністраційно-господарській комісії виголосив реферат *ред. В. Мудрий* на тему: Господарка у Просвіті і шляхи дальшої її санації. Референт зазначив на вступі, що повна санація Просвіти обчислена на 15 літ, який то час поділено на три 5-літки. Опісля промовець говорив ширше про вагу організаційного відділу, якого члени переводили поїздки, стягали позички і довги, були нерідко екзекуторами Т-ва На цей діловий рік преліміную Т-во свої приходи на суму 301.000 зол., але чи така сума вплине дійсно до Т-ва, годі нині напевно сказати.

В цьому році Просвіта хоче сильно розбудувати свою видавничу діяльність. Крім журналу „Життя і Знання", що є від двох літ самовистарчальний, появлятимуться тепер щомісячні книжочки, кожна на 3—4 арк. друку На ті книжки, з яких перша вже вийшла, розписана передплата в сумі 3.60 річно (у продажі будуть ті книжки коштувати 5.40 зол.). Позатим буде виходити що три місяці одна книжка (у вид. „Учітеся"), кожна до 100 сторін друку. В пляні є теж видавництво історичних повістей, але все те залежатиме від постави громадянства, себто від його підтримки.

Померший недавно громадянин, емер. судя Мінський, записав Т-ву фільварок на Бойківщині: 300 морґів ліса і 200 морґів поля. Евент. продажа того майна відтяжилаб Просвіту від довгів, а передовсім від відсотків.

Просвіті винні філії, читальні й окремі люди понад 200.000 зол. На жаль, філії і читальні не сповняють дуже часто своїх обовязків і не спішаться сплатити свої довги, хоч мають дуже поважне майно в готівці (нерідко розпичене поміж членів, а то й не-членів).

При кінці свого реферату доставив ред. Мудрий резолюції того змісту, щоби: 1) засновувати якнайбільше зразкових бібліотек, яких основою повинні стати видання Просвіти; 2) вплачувати точно вкладки; 3) сплачувати довги; 4) пропагувати масове членство, допомогу в псинчку Просвіті і т. д.

ДИСКУСІЯ.

Д-р Іван Копач уважає, що це невідповідний крок Виділу: поділити нинішній Зїзд на дві частини. На це голова д-р Брик дає відповідні виЯснення.

Д-р Стахів Матвій: На жаль, Просвіта працює без плянy. Господ. плян — це буджет, а деж той буджет? Буджетовий прелімінар, предложений кілька днів тому, не є зовсім буджетом. Таксамо не вяжуть нікого ті цифри, що їх подав у своому рефераті ред. Мудрий. Т-во переступило свій минулорічний буджет — всупереч виразній ухвалі попередніх Заг. Зборів — на суму 50.000 золотих. Це недопускальне, бо інакше Т-во буде котитись дальше по похилій площі до катастрофи. В дальшому промовець аналізує ріжні цифри звідомлення і вказує, що за". видатки на адміністрацію в сумі 120.000 зол. є рішуче за високі. Тому треба завести якнайбільші ощадности. Коли нині покликуються на те, що Просвіта мала перед війною субвенції від влади, то треба зазначити, що по війні має Просвіта щорічну субвенцію від народу (дар Просвіті), чого перед війною не було. При кінці поставив д-р Стахів резолюції у змислі своєї промови.

Сел. **Валухович** (Яворівщина) заявляється за ліпшою господаркою і вказує на те, що в централі за багато урядовців. Жалується, що в деяких околицях студентство не працює зовсім на освітньому полі, а займається чим іншим.

На закиди д-ра Стахова відповів нач. бухгальтер Т-ва п. **Іван Павлик**, збиваючи його заяві, як нестійні.

Богдан Кравців спинився над видавничою діяльністю Просвіти. Нам треба добрих книжок; зокрема добрих драматичних творів, виданням яких Просвіта повинна занятися.

Проф. **А. Березовський** домагається видачі підручника для читальняного діловодства і радить заінтабулюватись Просвіті на маєтностях тих філій, як іне хочуть платити своїх довгів. Радить теж притягнути до Т-ва більше членів. При кінці ставить відповідну резолюцію.

Воробець Федь (Львів) пропонує заснувати збірний фонд, в якому centralізувались би всі наші грошеві збірки. Таке розбиття збіркової акції, яке маємо тепер, до нічого доброго не доводить.

П. **Саган** (Камінка Стр.) нарікає на несповавість апарату Просвіти і подає приклад з Камінеччини, що голова Т-ва обіцює в найближчих днях розслідити.

Д-р Процик (Буськ) є тої думки, що коли в нашій освітній праці є такі великі недостачі, то виною тут головно низи, себто наші філії, читальні і поодинокі члени, які не сповняють вслід своїх обовязків. Ставить внески в справі однородної вкладки для всіх членів і в справі санації по читальнях.

Дальше промовляли **п. Городиський Володимир** (Дрогобич), **д-р Дмитрів** (Рогатин) і ін.

Год. 4-а попол. Дискусія ведеться дальше.

•

По промовах кільканацятьох учасників і по основній відповіди **ред. Мудрого**, який на основі даних збивав усі закиди, видвигнені д-ром Стаховом, Збори на внесення Ревізійної Комісії ухвалили всіми голосами проти одного-одніського голосу о. Савойки **абсолюторію Гол. Виділові** за час від 1. липня 1931 до 30. червня 1933.

ДОПОВНЯЮЧИЙ ВИБІР ГОЛ. ВИДІЛУ.

Іменем комісії-матки забрав слово її член п. **Ст. Совик** і запропонував на місце вибувших членів Гол. Виділу отсих кандидатів: о. дир. **Дзеровича Юліяна, інж. Творидла Миколу, студ. Волошина Ростислава** (з Волині), дир. **Терлецького Омеляна** і **д-ра Дзеровича Марківна**. На заступників: **Галібея Михайла, Крилошівського Михайла, д-ра Олексишина Ярослава, посла Пеленського Зиновія, Стахову Оксану** і **д-ра Сімович Ірену**.

До Ревізійної Комісії: **дир. д-ра Кривуцького Павла, д-ра Терлецького Михайла, д-ра Ружицу Івана, інж. Хрипливого Евгена, інж. Русина Захара**. На заступників: **Пасіку Петра** і **Кіша Михайла**.

Всіх їх вибрали Збори одноголосно.

Після того почалася **дискусія в справі зміни статуту**. Як перший забрав слово референт тої справи **д-р Юліян Олесницький**.

Год. 6.30 веч. Збори продовжуються далі.

ДАМО „ПРОСВІТІ" ВЕЛИКИЙ ДАР У ГРУДНІ! ВОНА МУСИТЬ РОСТИ Й МІЦНІТИ, БО МИ ХОЧЕМО ЖИТИ.

ВІДГУКИ ДНЯ.

LUX IN TENEBRIS.

(Олесеві Бабієві.)

Чотири метри вширш, три вздовж — от і цілий світ. Сірий мур, товариші недолі і два віконця. Одно в мурі на клапоть неба — друге в дверах на клапоть коридору, обилле з решіткою.

Минають дні, минають ночі — подібні до себе як дві сліпшники. Нудні дні волічуться лінивo, отягаючись і зіваючи. Здається нераз: ось день пропав, а він іще вертається. На примурку присяде, лупає каламутними очима і злобно всміхається: „Не так легко мене позбутися. Там, на світі люди плачуть за мною, то я швидко тікаю від них. Чим більше плачуть — тим швидше тікаю. Але тут... Посиджу ще з вами!"...

Прийде врешті ніч, натягне темні занавіси, постелить чорний ковер на підлозі. Недобра, беззока старуха, що ще ліпше вміє насміхатися як день. Зимовий холод влазить крізь вікно, втискається крізь двері, виповзає з кожного кутка. Цілу ніч по камері ходить і зимними руками мешканців обтулює. Спіть!...

А сни... Ніколи не гірші від дійсности...

— — — — — — — —

На осяяній сонцем леваді матуся розстелює полотна. А сонце кладеться на них як ласкавий котик, витягається, очі жмурить. Маленький хлопчик тільки жде, глядить, котре полотно трошки підсохло: голову під себе, ноги під себе і катуль-катуль, як клубочок.

— Ой, хлопче, вибереш! — грозить пальцем матуся. Зхмарила гріано брови і грубим голосом говорить, але очі як яблуневий цвіт.

Хлопчик гляне на брови — настрашиться, гляне на очі — засміється і далі: катуль-катуль...

— — — — — — — —

Ніч. Запахла бозами, розспівалась соловїями, затикалась зорями. Серед кущів на лавочці біля нього — Вона.

— Як добре, що ти вже з нами. Так тяжко було...

Схилиться над нею і бачить, що в її очах відбиваються зорі, чує, як пахнуть її уста і співає серце.

— — — — — — — —

Весела, тепла кімната. Білі стіни і ясні лиця. В кімнаті самі приятелі і знайомі. Витають його усміхом, але ширим і добрим, як ніколи.

— Ходи скоріш! Ми так довго вже ждемо на тебе. Дні годинами рахували. В нас тільки праці, а так мало рук. Добре, що ти вже є. Сідай і працюй, про решту не журися. Ми про все подбали заздалегідь.

— — — — — — — —

А часом присниться — схід сонця. Такий чарівний, безхмарний схід такого великого, ясного сонця... Люди з хат повиходили, дивляться, а на лицях радість, яка не має рівної собі...

....Холодно. Будишся зі сну.
На серці сум, а на душі тягар...
А вітер пісню виграє сумну
Про дивну непорушність хмар
Холодна мряка в вікна бє,
А пустка руку подає
І шепче: Любий мій,
Про мене мрій!" ..

А всеж таки і там бувають гарні дні.

Коли прийдуть добрі люди у відвідини, або хоч... передадуть даруночки на свята.

Тоді немов жмуток золотих промінів заблукається між сірі мури.

Галактіон Чіпка.

На зимовий спорт для бідної дітвори!

Чи бачили Ви жалісний погляд бідної дитини, як вона дивиться на своїх ровесників, що з радісними очима, з рожевим від морозу личком мчаться по білому снігу на лещетах, чи саночках? Як що ви бачили — то чи схотіли вглянути в душу такої дитини, та відгадати її думки? А всетаки можна хочби частинно зарадити цьому, та недопускати, щоби ці бідні діти гляділи завидно на багатших ровесників і щоби в їх серцях уже в ярій молодости будився жаль до долі, що не всіх однаково обдаровує приємностями життя.

А коли зважимо, що спорт це не тільки приємність, але й здоровля, сила, життя нашої дітвори, — то повинні ми уможливити їм користати з цього спорту. В неоднім домі найдуться старі, поломані лещета, саначата чи совги, які зовсім непотрібно забирають місце. І отсе ми звертаємось до українського громадянства з проханням присилати на нашу адресу непотрібне чи знищене спортове приладдя, яке наші члени ремісники направлять та зроблять здатним до ужитку.

Таким способом наше громадянство поможе убогій молоді користати з зимового спорту.

Приладдя приймають в хлопячій школі ім. Т. Шевченка при вул. Супінського 23, в годинах пополудневих у шкільного сторожа.

—о—

НОВИНКИ

— **ПРИЙМАЮ ЯК ДАВНІШЕ в моїм дентистичнім заведенні Сикстуська 17. від 9—1 і від 3—6. НАСС.** 804 3—4

— **Від 1. січня 1934 р.** удалося нам заанґажувати до нашого ресторану і каварні артистичний оркестральний ансамбль під орудою знаного нашому громадянству **композитора проф. Богдана Вахнянина**. Певні, що артистичний оркестральний ансамбль з богатим репертуаром (класичні твори, стрічевка музика, колядки, щедрівки, тощо) притягне до „нашої кормильні" милих гостей, відновляємо наш льокаль, а відновляючи його вертаємось до давнього його вигляду та його обстанови. До [illegible] лінійного вигляду в день відкриття, а саме 1. І. 1934 р. Початок концертів год. 8. веч. — **Тягнибок до Мета, Інст Чук, власники.** 805

— **„Самостійність"** П. з цим заголовком появився з датою 1. січня 1934 новий Український тижневик у Чернівцях (вул. Петровича ч. 2), що виходить під гаслом: відродже і власна сила на роду. Редагує „Самостійність" комітет молоді, видає і відповідає за редакцію Петро Григорович.

— **Для наших лещатарів.** Вибираються лещатарі в ріжні і подальші околиці, а дуже гарні місця навіть недалеко Львова лишаються для них незнаними. Ось пр. пригожа до лещатарських прогульок гора (копець) у Славуті ще не бачила ні одного нашого лещатаря. А оплатилось би зробити там гарну прогульку. Залізницею їдеться з Личаківського двірця до стації Лагодів перед Перемишлянами. Звідси через с. Лагодів вигідною дорогою дістаємося на гостинець (Львів-Золочів) і в сусідуючому селі Славуті (Словіті) маємо Хорив вищий і гарніший від львівського кінця. Також серпентина на Хориві вигідніша і ширша; можна нею зїздити безпечно з самого вершка аж до підніжа. В Славуті є по дорозі і інші горби дуже пригідні для їзди на лещатах або саночках. Варто при нагоді оглянути в Славуті двір і старий монастир наших Василіянок та їх старинну церкву. Цього року повинен провід наших лещатарів заініціювати прогульку на Хорив, тоді і деякі лещатарі з околиці завились би на Хориві. — **М. М.**

— **Початок навчання на позаочних курсах пасічництва.** Дня 15. ц. м. в Українському Технічно-Господарському Інституті позаочної освіти при Українській Господарській Академії в ЧСР. (в Подєбрадах) вийшли з друку і розсилаються 1 і 2 лекції з пасічництва. Уміщено в них розділ „Українське пасічництво та його значіння"; написав його лектор Української Господарської Академії інж.-агр. М. Сочинський. До кінця грудня мають вийти ще лекції 3 та 4. В третій лекції має міститися розділ „Анатомія та фізіольогія бджіл", написаний д-ром Л. Гуменюком (Свалява), а в четвертій — „Походження бджіл, раси бджіл, спадковість у бджіл", написаний д-ром Іваном Драбатим (Берлін). Виготовлення й випуск лекцій розраховані на 6 місяців. Запис слухачів продовжується. Платня за весь курс — 70 чеських кор. За детальними проспектами звертатися на адресу: **Ukrajinská Hospodářská Akademie v ČSR. Lazně Poděbrady. Zamek. Tchécoslovaquie**, або в Польщі до Т-ва „Сільський Господар" — Львів, Ринок 10.

— **Музичний попис.** Попис учнів Музичного Інституту ім. М. Лисенка в Станиславові відбувся у неділю 17. п. м. з нагоди закінчення шкільного півроку. Грали ученики й учениці класи фортепяну (учит. Крижанівської й Ледківної), та класи скрипки (учит. Сенкевича й Веселого). Як серед учнів нижчих так і середніх [illegible] ків обох клас є замітні таланти, які при дальшій праці під проводом загально цінених учителів Інституту можуть дійти до мистецької досконалости. Присутні родичі та гості із великим заінтересуванням слухували за грою молодих виконавців. — **Гість.**

— **Бюро Тірка** повідомляє, що в пятницю 29. п. м. виступлять з вечором відомий пісенькар варшавських театриків Кочковський і [illegible] пек" і [illegible] Марія Конська.

20.

РЕМІЇ ЗА О-
Подробиці в
[illegible]

ка цін
складах
Львові

ВИНА
РОДНОЇ

— ...ріп шукачества. На Поліссі вештався ... православного населення Василь Бакланов, що подавав себе за чення з Печерської Лаври в Київі й оповідав, що чудом урятувався з різні, яку більшовики зробили ченцям в 1919 р. Кілька років Бакланов мучився по більшовицьких тюрмах, аж нарешті вдалося йому втекти на польський бік. Тут натягав бідних селян, збираючи жертви на будову якоїсь церкви, монастиря, тощо. Однак показалося, що Бакланов був звичайним ошуканцем, що не мав нічого спільного з монастирем та іншими речами, про які оповідав. Побоюючись арештування, він утік назад на радянський бік.

— **16 кораблів замерзло.** З Букарешту повідомляють, що на Дунаю замерзло 16 пароплавів, з того 3 грецькі біля Тульчі, 7 кораблів ріжних держав біля Галацу і 6 в Браїлі. Якщо лід в найближчому часі не розтає, мусять рушити з допомогою ледоломи.

— **Найдорожша книжка.** Британський музей відкупив від совітського уряду т. зв. кодекс сінаїтікус, найстарший рукопис біблії у світі за ...000 фунт. шт. Цю книжку привіз з Ленінграду спеціяльний післанець безпосередньо ... Різдвом до Льондону. Її виставили у музею ... на святах в окремій вітрині. Кодекс має 348 ...рінок з чотирома шпальтами і розмір 45 ...19 цм.

— **Медведі в місті.** Як повідомляє румунська преса, в ночі на 20. ц. м. зайшли до парку королівського замку в Клужі два медведі. Один з них появився передпол. на вулицях міста, викликуючи серед населення великий переполох. Поліція стріляла, але без успіху, аж медвідь вернувся назад до парку. Тоді поліція й стрільці окружили парк, щоби вбити двох непрошених гостей.

— **Ріжні вістки.** В південній Сербії появилися ...голоднілі стада вовків, що нападають навіть у ...нь на людські оселі. — Останні вибори до німецького Райхстагу коштували 1.800.000 марок.

— На Каспійському Морі шаліла страшна буря, що знищила багато малих кораблів. — Минулого тижня у Празі одного дня вийшло заміж у магістраті 42 пар. — Великий французький окружний лет довкола Африки закінчений офіціяльно 18. грудня в Альжирі.

— **Найбагатша дівчина на світі** зветься Доріс Дюк, американка: дістане вона в найближчому часі, коли скінчить 21 літ 30 міл. долярів, у 25-ім році 30 міл. дол. і в 30-ім році знову 30 міл.

— **Мері Пікфорд** починає нову карієру. Міліони, які заробила вона у фільмі, їй не вистачають. Вона має купецький хист і хоче надалі робити гроші. Дотеперішні капітали вложила вона у землю в Каліфорнії, але біржеві операції зруйнували її на якийсь час. Вона заявила, що виступатиме у великім ню-йорськім театрі у новій ревії. Дотеперішні її ролі молодих дівчат зіпсував час: вона доходить до 40 літ і хоче забезпечити собі старість.

——о——

З кіна.

КІНА „КОПЕРНИК" І „МАРУСЕНЬКА": „РОСКІШНІ ТУРБОТИ"

Давно небачений у нас Шевальє найшов собі новий сюжет. Зі старих його фільм лишилась у цій ще любов жіноцтва, але вона сходить на другий плян перед любовю для... дитини, і то не власної. Те саме ніжне серце, що беться на вид кожної співачки і гарної ніжки, починає нараз битись іще живіше на вид пелюшок і безрадних дитячих ніжок. Як позбутись зі своєї хати дитини одним махом? — ось турбота для людини з ніжним серцем і вагання чутливого Моріса доводить до ріжних комічних конфліктів. Ця фільма є тепер черговою сензацією Парижа, Льондону та Нюйорку.

——о——

Дописи.

ТЕРНОПІЛЬ.

Оснування Місцевого Гуртка Союзу Українських Купців у Тернополі. По довших заходах вдалося зорганізувати українських купців і особи, що працюють у торговельних підприємствах, у власне станове товариство у формі філії „Союзу Українських Купців" у Львові як Місцевий Гурток в Тернополі. В неділю 22. грудня 1933 пів до шестої ра... відправлено урочисту Службу Божу в церкві оо. Редемптористів, при чому целебрант виголосив принагідну проповідь до численно зібраних купців про завдання купецтва для Церкви і народу. Опісля в 5 год. рано відбулися в домівці „Народньої Торговлі" в Тернополі сходини місцевих українських купців і осіб, що працюють в місцевих українських торговельних підприємствах і кооперативах. Сходинами проводив начальник складу „Нар. Торговлі" Микола Турин, секретарював Микола Никифорчук, начальник складу „Маслосоюзу". Реферат про значіння купецтва для розвою і життя нашого народу та про потребу станової організації нашого купецтва виголосив посол д-р Степан Баран і він пояснив статут „Союзу Українських Купців", закликаючи присутніх до оснування Місцевого Гуртка цього товариства. По дискусії рішено одноголосно оснувати в Тернополі товариство під назвою „Місцевий Гурток Союзу Українських Купців" як філію „Союзу Українських Купців" у Львові. На місці підписано подання і статути, які негайно внесено до воєвідського уряду через місцеве старОство в ціли зареєстрування цього нового українського товариства. З хвилиною, коли влада зареєструє товариство, розпічне воно свою статутову діяльність і переведе організацію нашого купецтва в місті і в повіті, що без сумніву причиниться до скріплення наших національних сил. Згадані вище сходини вислали привіт на надзвичайні загальні збори „Союзу Українських Купців" у Львові в дні його ювилейного свята десятилітнього існування, а крім того рішено вислати на це свято українського купецтва окремого делегата в особі радного міста Тернополя купця Івана Майки.

——о——

СПОРТ.

ГАКІВКОВІ ЗМАГАННЯ.

24. XII. **Погонь — Лехія 0:0.** Змагання за мистецтво А-кляси.

25. XII. **Погонь — Чорні 3:1** (2:1, 1:0, 0:0). Змагання товариські.

ОГОЛОШЕННЯ

ЦІННИК ОГОЛОШЕНЬ У ЩОДЕННИКУ „ДІЛО".

Розмір часопису: 3 текстові шпальти і 4 оголошеневі шпальти.

1 мм ...шпальтовий або його місце в рубриці оголошень — зол. 0.15	Дрібні оголошення від слова: матримоніяльні і приват. кореспонденція по — зол. 0.15	Остання сторінка 1/1	зол. 380.—
...однош...шпальтовий в тексті і новинках — 0.60	купно, продаж, винаєм і т. п. — 0.10	1/2	250.—
на першій сторінці — 0.80	шукаючі праці — 0.07	1/4	130.—
	слова товстим друком подвійно.	1/8	70.—

...ю відповідає Олександер Костик. Видає Видавнича Спілка „Діло". ...друкарні Вид. Спілки „Діло", Львів, Ринок 10.